

Radøy kommune
v/ordfører Jon Askeland
5936 MANGER

Vår dato 07.02.2014

Eldrebølgen gir eierskifteboom i din kommune og region

Personer som eier små og mellomstore bedrifter (SMB) står for en vesentlig del av verdiskapingen og sysselsettingen i Hordaland. Mange eiere skal pensjoneres de neste 10 årene.

Det er eldrebølgen som fører til at svært mange eiere pensjoneres. Spørsmålet er hvem som kan videreføre SMBs med verdiskapings- og vekstevne?

Eierskiftealliansen i Hordaland er etablert. Vi setter søkelyset på disse utfordringene for kommuner og regioner og fylker. Vi har gjennomført verdiskapingsanalyser som viser hva disse eierne representerer i sitt lokalsamfunn, arrangere informasjonsmøter for SMB-eiere som skal gjennom ett generasjonsskifte, selge eller kjøpe bedrift.

Eierskiftealliansen i Hordaland består av NHO Hordaland, Bergen Næringsråd (BN), Bedriftsforbundet, Maskinentreprenørenes Forbund (MEF), SpareBank1, Sparebanken Vest, Nordea Private Banking og Innovasjon Norge (IN). Alliansen støttes av Nærings- og Handelsdepartementet.

Eierskiftealliansens representanter:

Styringsgruppe

Tom Knudsen, NHO Hordaland, Styreleder
Marit Warncke, BN
Kristine Kopperud Timberlid, IN
Ragnvald I. Ree, Nordea
Kjell Ivar Bruvik, Sparbank1 SR
Jan Hjeltestad, Sparebanken Vest
Paul Olaf Baraas, MEF
Frode Nergaard Fjeldstad, NHO Hordaland

tom.knudsen@nho.no
marit.warncke@bergen-chamber.no
kristin.timberlid@innovasjon norge.no
ragnvald.i.ree@nordea.no
kjell.ivar.bruvik@sr-bank.no
jan.hjeltestad@spv.no
paul.olaf.baraas@mef.no
fnf@nho.no

Prosjektledelse

Kristian Skjølaas
Geir Samdal

kristian@gess.no
geir@gess.no

Vårt budskap: Gode eierskifter sikrer lokale verdier og sysselsetting

Det kommer en eierskifteboom i Hordaland! Hva vil skje med sysselsetting og verdiskaping når majoritetseierne pensjoneres?

Dette er også en europeisk utfordring som EU har satt på dagsorden for mange år siden.

Det blir mange generasjons- og eierskifter i Hordaland de neste ti årene på grunn av

eldrebølgen. Hva skal skje med bedriftens eierskap når eierne eller familien ikke vil mer? Spiller det noen rolle hvem som er eier i en bedrift? Spiller det noen rolle hvor beslutninger tas? Hva vil skje i kommuner og regioner?

Eierskiftealliansen i Hordaland har som formål å sikre den samfunnsmessige gevinsten ved videreføring av eierledede SMB, når eieren skal pensjoneres. Prosjektets aktiviteter skal redusere risikoen i din kommune for at levedyktige bedrifter nedlegges som følge av manglende kompetanse og oppmerksomhet om behovet for eierskifte. Situasjonen berører alle regioner, fylker og kommuner i Norge.

Når eierskapet er konsentrert på en hånd, er risikoen ved et eierskifte større enn ved mer spredt eierskap. Dette forsterkes ytterligere ved at majoritetseier ofte også er daglig leder. 75% av majoritetseierne i Norges SMB fungerer også som daglig leder. I vår eierskifteanalyse teller vi derfor opp antall majoritetseiere pr kommune og hvor mange disse eierne sysselsetter. Vi beregner også hvor stor andel av den private sysselsetting i kommunen som stammer fra bedrifter med en majoritetseier. Eierskifter i hjørnesteinsbedrifter er en risikofaktor for den lokale sysselsetting!

Personer som eier små- og mellomstore bedrifter står for en vesentlig del av verdiskapingen og sysselsettingen i Norge og i Hordaland. Mange SMB-eiere skal pensjoneres de neste 10 årene. Hvem skal overta og drive levedyktige bedrifter videre når eieren takker av?

En bevisst exitstrategi og plan for eierskifte er viktig for alle eiere, uansett alder, men særlig viktig for mange lokalsamfunn når majoritetseieren i SMB "gir seg". Med dette som utgangspunkt har NHO Hordaland initiert og gått inn i "Eierskiftealliansen".

Eierskiftealliansen i Hordaland har utarbeidet lokale verdiskapingsanalyser og arrangerer nå informasjonsmøter for SMB-eiere som skal gjennomføre generasjonsskifte, selge eller kjøpe bedrift. Det blir arrangert møter på forskjellige steder i fylket. Møtene arrangeres i samarbeid med lokale næringsforeninger.

Det er god samfunnsøkonomi å videreføre en etablert lønnsom arbeidsplass. I en situasjon med urolige tider for samfunns- og næringsliv, er det grunn til å være særlig opptatt av lokal verdiskaping, sysselsetting og fornyelse i SMB. Veksten kommer i småbedrifter og det er kun lønnsomme bedrifter som er sikre arbeidsplasser. Lønnsomme SMB er avhengig av aktive eiere.

Noen fakta om Hordaland

6300 SMB majoritetseiere sysselsetter 46 000 årsverk Disse utgjør 43 % av all sysselsetting i privat sektor i fylket.

1469 SMB majoritetseiere er 55 år eller eldre. Disse står for ca. 4,2 MRD årlig verdiskaping og ca. 7.270 ansatte. Disse majoritetseierne er viktig for sysselsetting og verdiskaping. Deres vurderinger og handlinger om eierskifte i egen bedrift, har stor betydning for Hordaland.

Utdrag av Eierskifteanalysen for din kommune og region er presentert nedenfor.

Før regionen Nordhordland

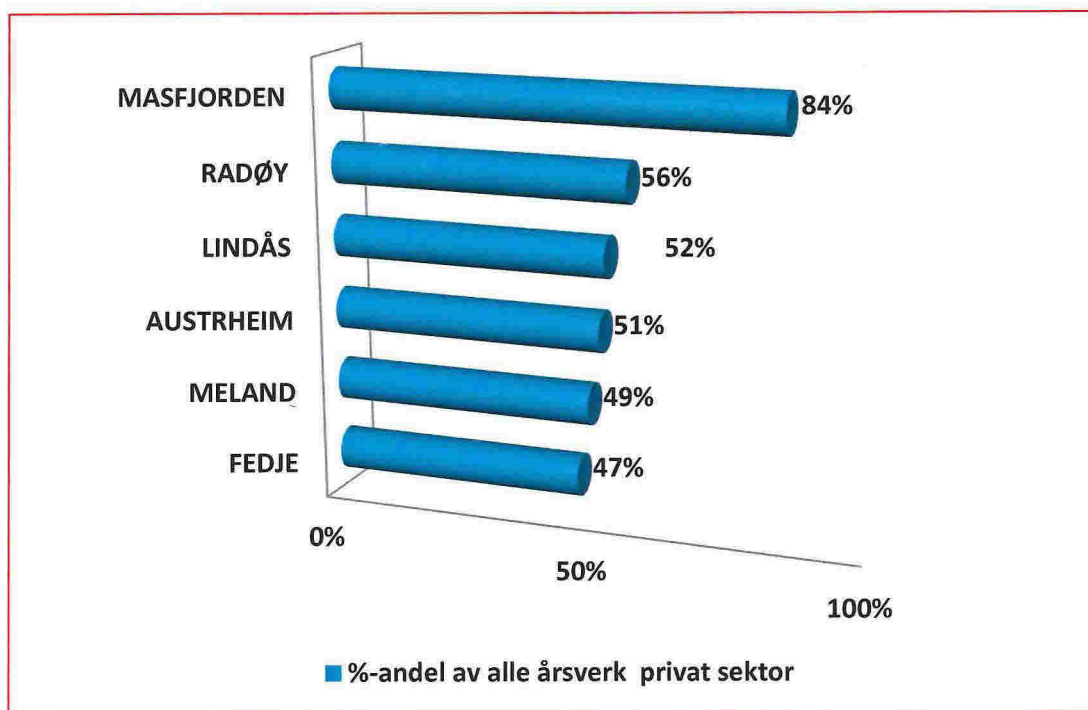
Figuren nedenfor viser antall SMB majoritetseiere (50,1 % eierandel eller mer) og prosentandel av antall årsverk disse eiernes bedrifter sysselsetter den enkelte kommune i Nordhordland. Disse eierne sysselsetter 56 % av årsverkene i privat sektor i Radøy kommune.

Andre analyser viser at driftsresultatet i eierledede SMB faller når eieren nærmer seg pensjonsalder. Når ny eier overtar, videreføres eller økes antall arbeidsplasser. Generasjonsskifte, salg av bedriften til en 3. person eller ansatte er vanlige former for eierskifter. Uten et eierskifte i tide, er det en fare for at bedriften og arbeidsplassene går tapt. Det er vår erfaring at de fleste SMB eiere har lav bevissthet og kunnskap om oppgavene knyttet til eierskifter. Mange venter for lenge med eierskiftet. Resultatet er at verdier forvitrer og arbeidsplasser kan ofte gå tapt.

Figur 1 (kilde: Eierskiftesenter/ Experian).

KOMMUNENE I NORDHORDLAND

Sysselsettingen til SMB Majoritetseier med mer enn 50,1% eierskap.

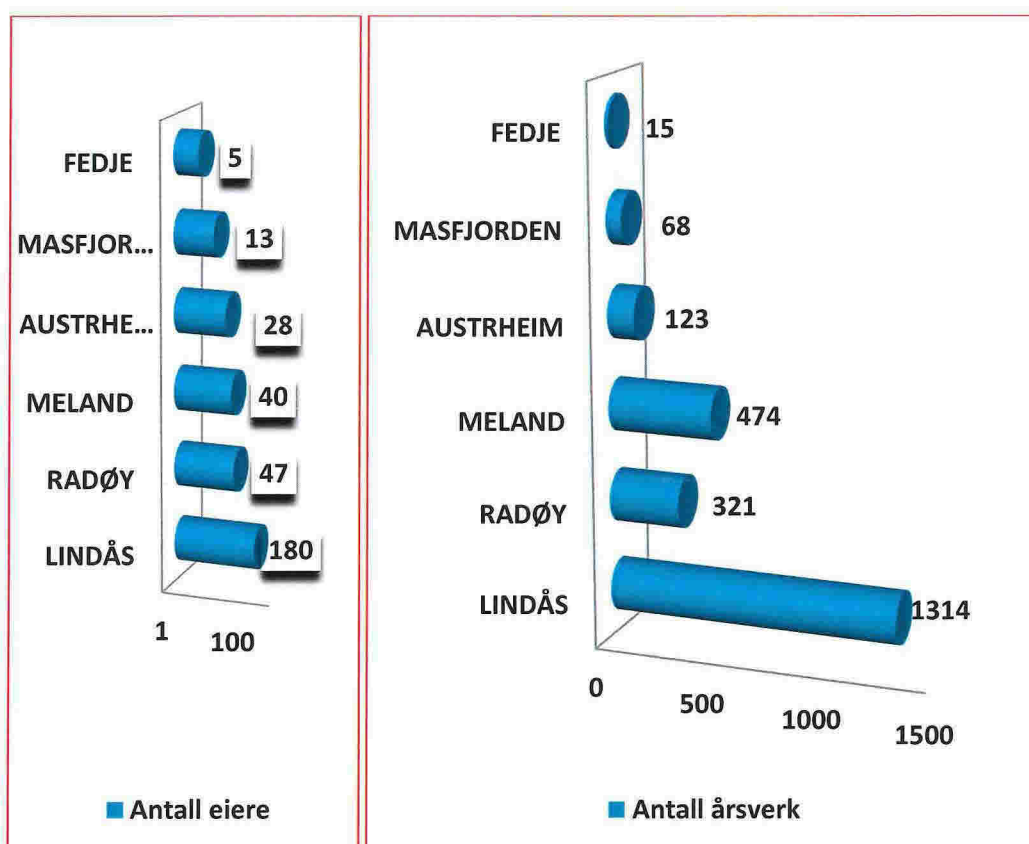
Studier og praksis viser at driftsresultatet i eierledede SMB faller når eieren nærmer seg pensjonsalder. Når ny eier overtar, ser vi ofte at antall arbeidsplasser økes. Mange nye eiere satser offensivt. Uten et eierskifte, er faren der for at bedriften dør og arbeidsplasser går tapt.

Det er vel og bra med fokus på etablering av nye bedrifter. Men også gründere skal pensjoneres og mange utsetter eierskifte for lenge. For Hordaland er det viktig at levedyktige bedrifter videreføres når majoritetseier må trekke seg tilbake.

Figur 2 og 3 (kilde: Eierskiftesenter/ Experian).

KOMMUNENE I NORDHORDLAND

Antall SMB Majoritetseier med mer enn 50,1% eierskap og - antall årsverkene de står for

Sett sammen med fig 1 og med Radøy kommune, som eksempel, er 56 % av all sysselsettingen i privat sektor hos 47 majoritetseiere. Disse sysselsetter 321 årsverk. Hvordan disse eierne forvalter sitt eierskap er viktig og vesentlig for kommunen.

For mer informasjon eller spørsmål kontakt meg gjerne på e-post tom.knudsen@nho.no eller vår prosjektleder i Eierskiftealliansen i Hordaland, Kristian Skjølaas, e-post kristian@gess.no mobil 90 10 96 08.

Vi vil gjerne samarbeid med deg og din kommune om Eierskiftealliansens arbeid. Vårt prosjekt bidrar til å sikre arbeidsplassene i kommunen.

Vennlig hilsen

Tom Knudsen
Leder av styringsgruppen i Eierskiftealliansen Hordaland
Regiondirektør i NHO Hordaland

